

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ-

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τ
Ε
Υ
Χ
Ο
Ν

20 - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1967

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Α. Ν. 1092
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός», Ὑψηλάντου 45 - 47

Ἐπεύθυνος τυπογραφείου :
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Μ. Δ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ Διεθνὲς Συνέδριον Ἀδελφῶν F. Nightingale.....	
ΑΡΙΣΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ Τὰ χέρια καὶ αἱ μολύνσεις	
ΣΟΦΙΑΣ Ν. ΛΕΔΑΚΗ Συνέδριον Συμβουλίου Ἐθνικῶν Ἀντιπροσώπων ICN εἰς Ἑβιάν.....	
V. HENDERSON Βασικαὶ Ἀρχαὶ νοσηλευτικῆς φροντίδος (Μετάφρ. ΣΤ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΔΗ)	
ΕΥΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΙ Μὲ τὴν ἀρχὴ μιᾶς νέας ἐκπαιδευτικῆς περιόδου.....	
Κ. ΚΑΛΑΝΤΑΡΙΔΟΥ Ἀδελφή, ὁ ἀσθενὴς σας ἔμεινε ἀϋπνος!	
H. SCHWAB Ἐνα μισοτελειωμένο ἡμερολόγιον (Μετάφρ. ΒΙΡΓ. ΣΙΩΜΑΛΑ).....	
ΑΝΔΡΟΜ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ Σύγχρονα χειρουργεῖα	
Μ. ΠΕΤΡΟΓΕΩΡΓΑΚΗ Σὰν ὄνειρον.....	
ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ Μαρία Γεννηματᾶ.....	
ΕΙΔΗΣΕΙΣ — ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	

ΑΡΙΣΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΜΟΛΥΝΣΕΙΣ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΩΝ εἰς τὴν μετάδοσιν τῶν μολύνσεων εἶχεν ἐπισημανθῆ, εἰδικῶς προκειμένου περὶ τοῦ ἐπιλοχείου πυρετοῦ, σχεδὸν ταυτοχρόνως, ἀλλὰ ἀνεξαρτήτως ἀλλήλων, ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ *Oliver Wendel Holmes* τοῦ *Boston* τὸ 1843 καὶ τοῦ Οὐγγρου *Ignaz Phillid Semmelweis* εἰς Βιέννην τὸ 1847, πρὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη τῆς ἀναπτύξεως τῆς μικροβιολογίας. Ὁ *Semmelweis* ἐργαζόμενος τότε εἰς ἓν Νοσοκομεῖον τῆς Βιέννης, παρατήρησεν μίαν σημαντικὴν διαφορὰν εἰς τὸ ποσοστὸν θνησιμότητος μεταξὺ δύο μαιευτικῶν τμημάτων τοῦ Νοσοκομείου. Τὸ τμήμα εἰς τὸ ὁποῖον εἰργάζοντο ἐκπαιδευθεῖσαι μαῖαι εἶχε τὴν μεγαλυτέραν θνησιμότητα. Ἐπὶ πλέον ὅταν εἷς φίλος του, ὅστις τυχαίως ἐκεντήθη ὑπὸ σπουδαστοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν νεκροφίας, ἀπεβίωσεν ἐκ «δηλητηριάσεως τοῦ αἵματος», ὁ *Semmelweis* κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ δάκτυλα τῶν ἰατρῶν, τῶν σπουδαστῶν τῶν θεραπευόντων περιστατικὰ λοχείας εἰς τὸ τμήμα ὅπου ἤρχισεν νὰ ἐμφανίζεται ἡ ἀσθένεια, ἦσαν διαποτισμένα διὰ «δηλητηρίου» προερχομένου ἀπὸ τὰ θύματα τοῦ ἐπιλοχείου. Ὁ *Remmelweis* διέταξε ἀμέσως ὅπως ὅλοι οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ σπουδασταὶ ἀπολυμαίνουν τὰς χεῖρας των διὰ διαλύσεως χλωριούχου ἀσβεστίου. Τὸ μέτρον τοῦτο ἠλάττωσεν ἀμέσως τὴν θνησιμότητα.

Ἐκτοτε πολλοὶ ἐρευνηταὶ ἠσχολήθησαν μὲ τὴν ἀνεύρεσιν τρόπων πρὸς πρόληψιν τῆς διασπορᾶς τῶν μικροβίων διὰ τῶν χειρῶν.

Ἡ σημασία καὶ ἡ σπουδαιότης τοῦ θέματος κατεφάνη ἐκ πλείστων ὄσων μικροβιολογικῶν ἐρευνῶν καὶ πειραμάτων, ἀποδεικνύοντος ὅτι: τὸ δέρμα τῶν χειρῶν εἶναι φορεὺς μικροοργανισμῶν, οἱ ὁποῖοι οὐδεμίαν βλάβην προκαλοῦν εἰς τὸ ὑγιὲς δέρμα. Δύνανται ὁμως νὰ προκαλέσουν μολύνσεις, εἰς περίπτωσιν λύσεως τῆς συνεχείας τῶν ἰστῶν τοῦ δέρματος ἢ

τραυμάτων τοῦ ἰδίου τοῦ φορέως ἢ καὶ ἄλλου ἀτόμου μεθ' ὧν οὗτος ἔρχεται εἰς ἐπαφήν.

Μεταξὺ τῶν συνηθεστέρων τοιούτων μικροοργανισμῶν εἶναι οἱ σταφυλόκοκκοι, ψευδομονάδες, πνοκυανικόν, στελέχη σαλμονέλλας, κολιβακτηρίδιον κλπ. Ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ γεγονότος τούτου, τῆς ὑπάρξεως δηλαδή μικροβιακῆς χλωρίδος ἐπὶ τῶν χειρῶν, ἔγινεν αἰτία νὰ θεσπισθῆ τεχνικὴ ἀλλαγῶν τῶν τραυμάτων ἄνευ ἐπαφῆς τῶν χειρῶν μετὰ τοῦ ἐπιδεσμικοῦ ὕλικου.

Πολλοὶ ἐρευνηταὶ ἠσχολήθησαν κατὰ καιροῦς διὰ τὴν καταστροφὴν ἢ τουλάχιστον ἐλάττωσιν τῆς μικροβιακῆς χλωρίδος τῶν χειρῶν καὶ ὑπεδείχθησαν τρόποι καὶ μέθοδοι διὰ τὴν πρόληψιν τῆς μεταδόσεως τῶν μικροβίων ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον καὶ κυρίως εἰς τὰ τραύματα τῶν χειρουργικῶν ἀσθενῶν.

Οἱ χειρουργοί, ὡς γνωστόν, χρησιμοποιοῦν συνήθως τὴν μέθοδον τῆς πλύσεως τῶν χειρῶν τῇ βοήθειᾳ βούρτσας, καθὼς καὶ τὴν χρησιμοποίησιν ἐλαστικῶν γαντιῶν διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς μολύνσεως τοῦ τραύματος. Ὁ *March, F.* εἰς ἄρθρον του ἔγραφε τὸ 1960 «... ἡ πλύσις τῶν χειρῶν μὲ κοινὸ σαποῦνι καὶ θερμὸ ὕδωρ, ἀκολουθουμένη ἀπὸ στέγνωμα αὐτῶν ἐπὶ ἀποστειρωμένης πετσέτας, εἶναι ἐσφαλμένη τεχνικὴ ἐὰν ἐπιδιώκωμεν τὴν ἀσηψίαν. Διότι ἀκόμη καὶ παρατεταμένη πλύσις χειρῶν μὲ σαποῦνι, ζεστὸ νερὸ καὶ βούρτσα, ἀπομακρύνει μόνον ἓν μικρὸν ποσοστὸν τῆς μικροβιακῆς χλωρίδος τῶν χειρῶν, καὶ ὑπάρχει πιθανότης τὸ ποσοστὸν μεταδόσεως τῶν μικροβίων ν' αὐξηθῆ μετὰ τὸ πλύσιμο».

Διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ ἐλάττωσις τῶν μικροβίων τούτων μετὰ τὸ σχολαστικὸν πλύσιμο θὰ πρέπει, κατὰ τὸν *March*, τὰ χέρια νὰ ἐμβαπτισθοῦν, ἐπὶ ἓν λεπτόν ἐντὸς ἀπολύτου οἰνοπνεύματος εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει προστεθῆ βάμμα ἰωδίου, ν' ἀφεθοῦν νὰ στεγνώσουν, καὶ μόνον τότε

νά φορεθῶν τ' ἀπεστειρωμένα γάντια.

Ὁ J. Brodie εἰς ἄρθρον τοῦ «Hand Hygiene» τὸ 1965 περιγράφει τὸν ρόλον τῶν χειρῶν εἰς τὴν μετάδοσιν τῶν μολύνσεων. Ἀναφερόμενος δὲ εἰς τὴν σπουδαιότητα τῆς καθαριότητος τῶν χειρῶν τῶν ἀδελφῶν καὶ ὄλων ὅσοι ἔχουν σχέσιν μὲ τροφίμα, ἀναφέρει ὅτι ἀκόμη καὶ ἡ παρατεταμένη πλύσις ἀπομακρύνει μικρὸν ἀριθμὸν ἐκ τῆς μικροβιακῆς χλωρίδος τῶν χειρῶν, ἣτις δύναται νὰ μεταδοθῆ καὶ μετὰ τὴν πλύσιν τῶν χειρῶν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν διάφοροι ἀντισηπτικαὶ διαλύσεις εἰσήχθησαν καὶ ἐδοκιμάσθησαν ὑπὸ τῶν νοσοκομείων, πλεῖσται δὲ παρατηρήσεις ἀναφέρονται περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν δοκιμῶν αὐτῶν. Οὕτω π.χ. εἰς μίαν ἀγγλικὴν ἐργασίαν ἀναφέρεται ὅτι εἰς θάλαμον νεογεννήτων αἱ μολύνσεις τῶν νεογνῶν ἐκ σταφυλοκόκκου ἠλαττώθησαν εἰς τὸ ἐλάχιστον, ὅταν αἱ ἀδελφαὶ πρὸ τῆς περιποιήσεως τῶν βρεφῶν ἐχρησιμοποιοῦν τὸ ρευστὸν ἑξαχλωροφέν (Physohex) διὰ τὴν πλύσιν τῶν χειρῶν.

Οἱ εἰδικῶς ἀσχοληθέντες ἐρευνηταί, Lowbny H. A., Lilly J. P. and Bull τὸ 1964 εἰς τὸ ἄρθρον των «Methods of Disinfection of Hands and Operation Sides» ἀναφέρουν τὰ ἐξῆς: «Ἀντισηπτικὰ σκευάσματα περιέχοντα Hexachlorophene (Physohex) προκαλοῦν σημαντικὴν ἐλάττωσιν τῆς μικροβιακῆς χλωρίδος τῶν χειρῶν. Τοῦτο θὰ ἔχη μικρὰν ἄμεσον ἐπίδρασιν ὅταν χρησιμοποιεῖται ἐφ' ἅπαξ. Ἡ ἐπανειλημμένη χρῆσις τοῦ ἀντισηπτικοῦ προκαλεῖ προοδευτικὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐνδημούντων μικροβίων».

Ὁρθὸς τρόπος χρησιμοποιοῦσεως τοῦ Physohex διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς μικροβιακῆς χλωρίδος καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς παροδικῆς χλωρίδος τῶν χειρῶν ἔχει περιγραφῆ ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰνστιτούτου Ὑγιεινῆς τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ Ἀμερικανὶς Διπλωματοῦχος Ἀδελφὴ Margaret E. Benson εἰς τὸ ἄρθρον της «Handwashing an Important part of Medical Asepsis» περιγράφει τὴν τεχνικὴν πλύσεως τῶν χειρῶν, στηριζομένης ἐπὶ ἐπιστημονικῶν ἀρχῶν.

Ἡ καθορισθεῖσα τεχνικὴ συνίσταται

εἰς πλύσιν τῶν χειρῶν διαρκείας 1-2 λεπτῶν μὲ ὑγρὸν περιέχον 3% Hexachlorophane (Physohex) δίχως τὴν χρῆσιν βούρτσας, ἀλλὰ μόνον διὰ μηχανικῶν κινήσεων τῶν χειρῶν.

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΠΛΥΣΙΣ

1ον Βρέξιμο τῶν χειρῶν μὲ νερό.

Χρῆσις 2 CC Physohex καὶ καλὸν πλύσιμο ἐπὶ 20-25 δευτερόλεπτα διὰ ταυτοχρόνου ἐκτελέσεως κυκλικῶν κινήσεων καὶ τριβῶν διὰ δακτύλων. Προσθήκη περισσοτέρου ὕδατος πρὸς σχηματισμὸν ἀφθόνου ἀφροῦ καὶ τρίψιμο τῶν παλαμιῶν

Ἡ Ἀδελφὴ πρέπει νὰ στέκεται πλησίον τῆς λεκάνης, ἔτσι ὥστε νὰ μπορῆ νὰ σκύβῃ δίχως νὰ ἀκουμπᾷ ἢ στολῆ της ἐπὶ τῆς λεκάνης.

τῆς ἄνω-ἔξω ἐπιφανείας τῶν καρπῶν καὶ τῶν μεσοδακτύλων.

2ον Ἐκπλυσίς τῶν χειρῶν διὰ ρέοντος ὕδατος εἰς τρόπον ὥστε τοῦτο νὰ ρεῖ ἀπὸ τοὺς καρποὺς πρὸς τὰ δάκτυλα.

3ον Βρέξιμο τῶν βραχιόνων. Χρῆσις 2 CC Physohex δι' ἑκαστον βραχίονα καὶ καλὴ πλύσις ἐκάστου ἐπὶ 10-15 δευτερόλεπτα.

4ον Ἐκπλυσίς τῶν βραχιόνων καὶ τῶν χειρῶν διὰ ρέοντος ὕδατος ἀπὸ τοὺς βραχίονας πρὸς τὰς παλάμας.

5ον Βρέξιμο τῶν καρπῶν τῶν χειρῶν

καὶ ἐπανάληψις πλύσεως με 2 CC
Phycocelx ἐπὶ 20 δευτερόλεπτα.
Ἰον Ἐκπλῆσις προσεκτικῆ.

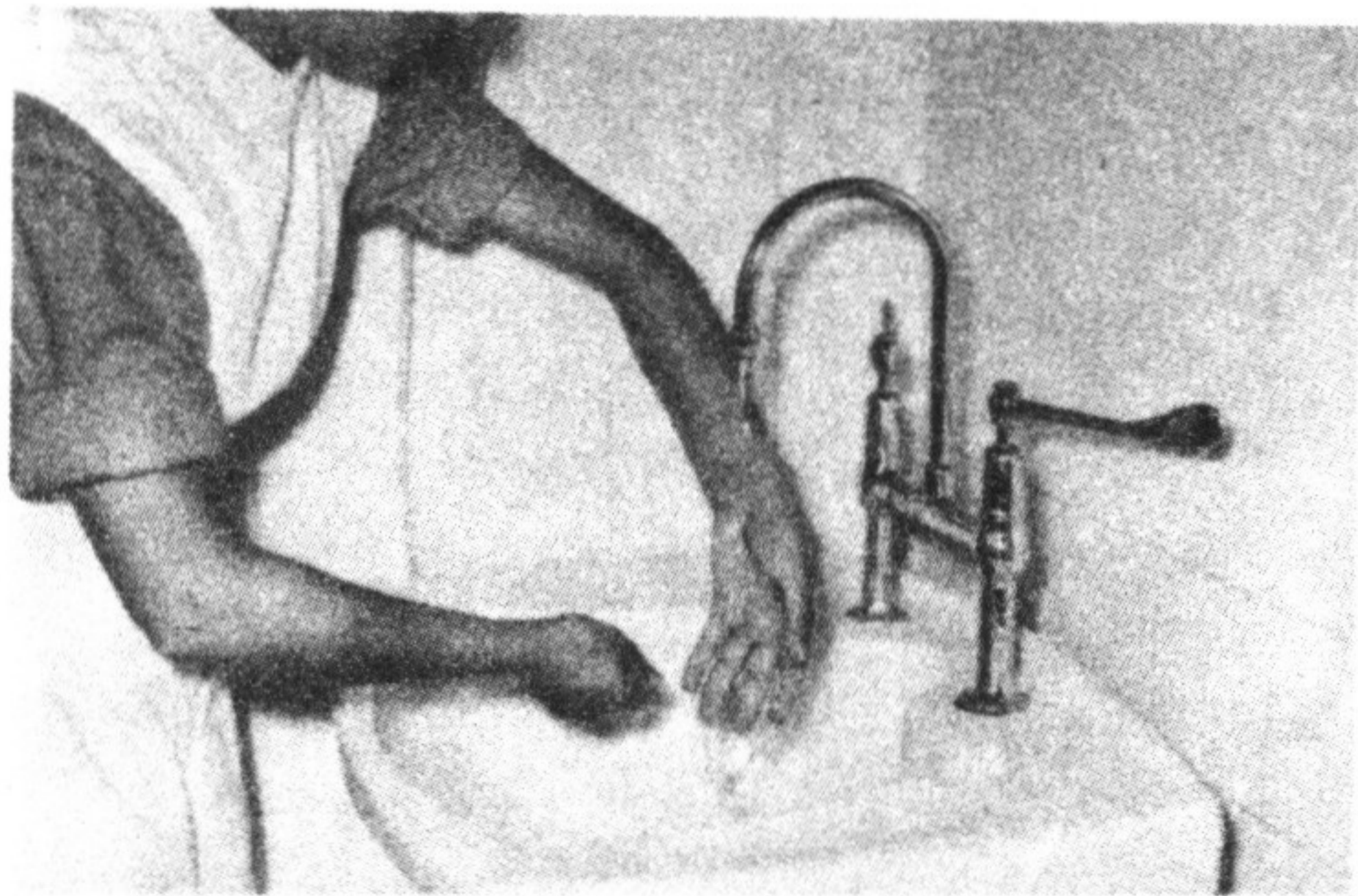
Μηχανικὲς κινήσεις καὶ τριβὲς εἰς τὰ ἐνδιάμεσα τῶν δακτύλων εἶναι ἀπαραίτητες διὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν.

7ον Καθαρισμὸς τῶν ὀνύχων διὰ ρέοντος ὕδατος.

8ον Στέγνωμα τῶν χειρῶν διὰ χαρτίνης πετσέτας.

Περαιτέρω παρέχονται αἱ ἀκόλουθοι συμπληρωματικαὶ συστάσεις διὰ τὴν πλῆσιν τῶν χειρῶν.

— Ὁ ρευστὸς σάπων ὁ περιέχων *II - Hexachloroparxens* 3% εἶναι προτιμώτερος

Τὰ χέρια πρέπει νὰ ξεβγάζωνται καλῶς ὑπὸ ρέοντος ὕδατος ἀπὸ τοὺς καρπούς πρὸς τὰ δάκτυλα.

τοῦ στερεοῦ. Με τὸν ρευστὸν ἐπιτυγχάνεται καλλιτέρα ἀσηψία. Ὁ κίνδυνος μολύνσεως δὲν ὑφίσταται, ὡς τοῦτο εἶναι δυνατὸν νὰ συμβῆ ὅταν χρησιμοποιῆται στερεὸς σάπων.

— Τὰ κοσμήματα πρέπει ν' ἀφαιροῦνται ἐκ τῶν χειρῶν διότι τὰ μικρόβια δυνατὸν νὰ παραμείνουν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος τῆς καλυπτομένης ὑπὸ τῶν κοσμημάτων.

— Καθαρὰ καὶ καλοκομμένα νύχια εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀσηψίας, διότι οὕτως ἐλαττώνεται ἡ πιθανότης συγκεντρώσεως καὶ πολλαπλασιασμοῦ τῶν μικροβίων ὑπ' αὐτά.

— Εἰς περιπτώσεις ἀσθενῶν με μολυσμένα τραύματα ἢ ἀπωλείας, ἡ Ἀδελφὴ ἐπιβάλλεται νὰ φέρῃ γάντια πρὸς ἀποφυγὴν μολύνσεως τῶν χειρῶν της.

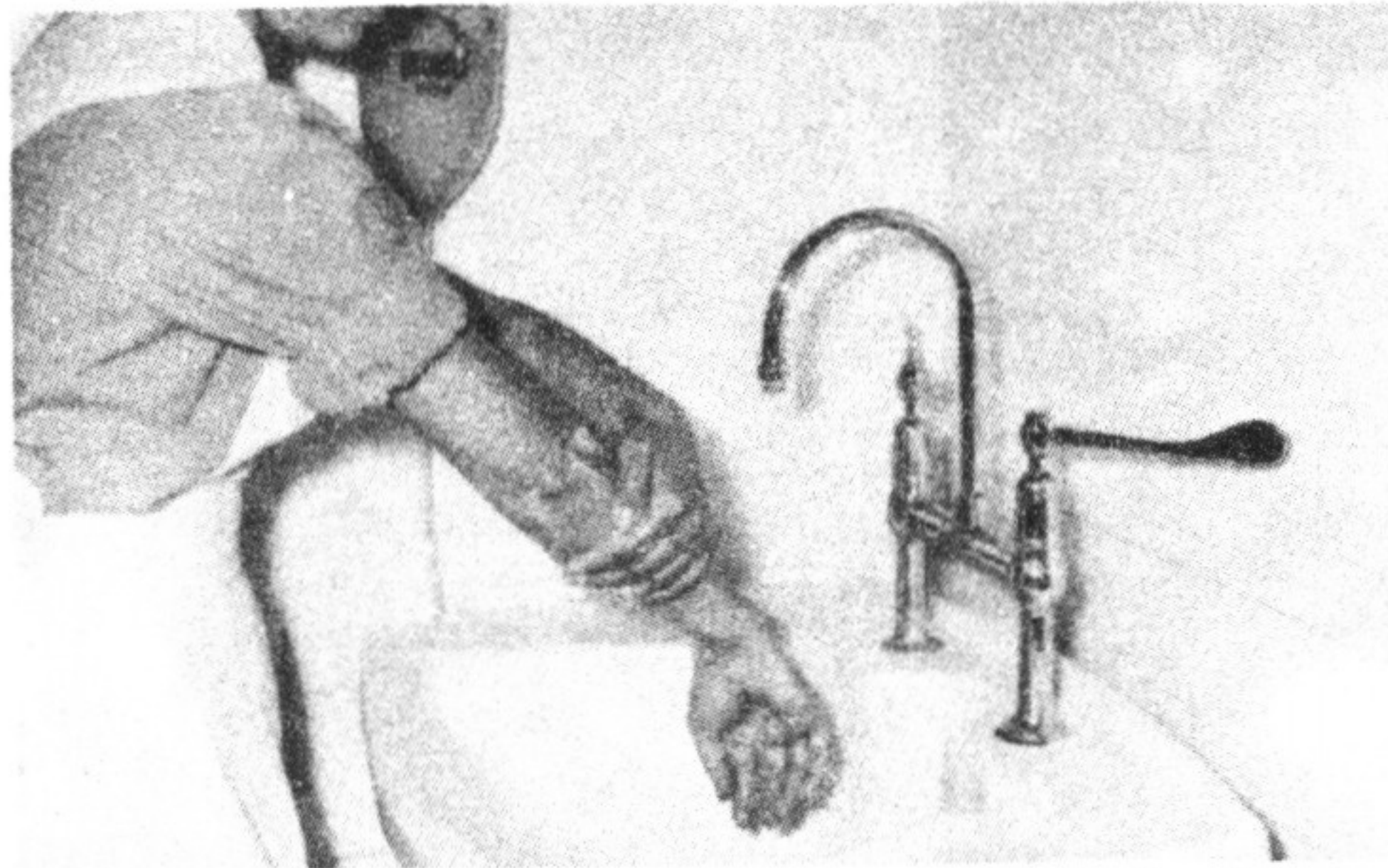
Ἡ βρῦσι δὲν πρέπει νὰ κλείνῃ με τὰ καθαρὰ χέρια, ἀλλὰ με μία χαρτοπετσέτα.

— Κατὰ τὴν πλῆσιν τῶν χειρῶν καλὸν εἶναι νὰ χρησιμοποιῆται χλιαρὸ νερὸ ἢ κρύο διότι οὕτω προλαμβάνεται ἡ ξήρανσις καὶ ὁ ἐρεθισμὸς τῶν χειρῶν κατὰ τὰς ἐπανειλημμένας πλύσεις.

— Τόσον ἡ ροὴ τοῦ ὕδατος ὅσον καὶ τοῦ σάπωνος νὰ ρυθμίζωνται με πεντὰλ χειριζόμενο διὰ τοῦ ποδός. Ὅπου τοῦτο καθίσταται ἀδύνατον, πρέπει ὁ κρονονὸς τῆς βρῦσης ν' ἀνοίγεται ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ νὰ παραμένῃ ἀνοιχτὸς μέχρι τέλους, τὸ δὲ τεμάχιον τοῦ σάπωνος νὰ κρατῆται εἰς τὸ χέρι ἕως τὸ τέλος τῆς πλύσεως τῶν χειρῶν.

— Μετά τὸ στέγνωμα τῶν χειρῶν κλείεται ἡ βρούσι μὲ τὴν χαρτοπετσέτα, οὕτως ὥστε ἀποφεύγεται ἡ ἐπαφή τῶν χειρῶν μὲ τυχόν μολυσμένες ἐπιφανείας.

Ἡ αὐστηρὰ τήρησις τῶν κανόνων συστηματικῆς καθαριότητος τῶν χειρῶν ὀ-

Ὅταν πλυθοῦν οἱ βραχίονες καὶ ξεβγαλθοῦν, τὰ χέρια πρέπει νὰ πλυθοῦν ἄλλη μιὰ φορὰ.

λων τῶν σχέσιν ἐχόντων μὲ τοὺς ἀσθενεῖς, ἐλαττώνει τὰ μέγιστα τὴν πιθανότητα διαδόσεως τῶν μολύνσεων.

Ἐξυπακούεται ὅτι παραλλήλως πρέπει νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψει καὶ οἱ ἄλλοι παράγοντες μεταδόσεως τῶν μολύνσεων (μὲ τοὺς παράγοντας αὐτοὺς δὲν θ' ἀσχοληθῶμεν ἰδιαίτερως).

Εἰς τοὺς παράγοντας αὐτοὺς κατατάσσονται εἰς τὸ ἄρθρον των «*Staphylococcal Sepsis in a New Surgical Ward*» οἱ ἐρευνηταὶ Phyllis M. Rountree, Mary A. Beard and John Loewenthal τὸ 1967 τοὺς ἐξῆς:

α) τὰ μολυσμένα κλινοσκεπάσματα (κουβέρτες) τῶν ἀσθενῶν (κυρίως τὰ μάλλινα τὰ ὁποῖα δὲν πλύνονται συχνά).

β) τὸν μολυσμένον ἀέρα τῶν κακῶς ἀεριζομένων θαλάμων.

γ) τὴν παράλειψιν ἀπομονώσεως ἀσθενοῦς μὲ βαρεῖαν μόλυνσιν.

δ) τὴν ἀπομόνωσιν μὲν τοῦ ἀσθενοῦς μὲ βαρεῖαν μόλυνσιν, ἀλλὰ τὴν ἔλλειψιν ἀερισμοῦ καὶ ἐξαερισμοῦ τοῦ δωματίου του πρὸς τὸν ἐκτὸς τοῦ νοσοκομείου χώρον, καὶ τὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς διαδρόμους καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Νοσοκομείου διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου καὶ τῆς θύρας τῆς ἀπομονώσεως καὶ συνεπῶς τὴν διασπορὰν τῶν μικροβίων εἰς τοὺς λοιποὺς θαλάμους, ἰδίως ὅταν αἱ θύραι τῶν ἄλλων θαλάμων εἶναι ἀνοικταί.

ε) τὰς κουρτίνας — παραβάν, αἵτινες ἀποτελοῦν ἕτερον δυνατὸν παράγοντα μολύνσεων. Αὗται μολύνονται διὰ τῶν χειρῶν τῶν ἰατρῶν, τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν καὶ ἀπὸ τὸν κυκλοφοροῦντα κοριοτόν. Κάθε μετακίνησις των διασπείρει εἰς τὰ πέριξ μικροοργανισμούς. Εἶναι προτιμώτερα τὰ κινητὰ παραβάν, διότι εἶναι δυνατὴ ἡ συχνὴ πλῆσις αὐτῶν.

στ) τὴν μὴ ἠλεγμένην ἀποστείρωσιν τῶν χειρουργικῶν ἐργαλείων.

ζ) τὸν ἀκάθαρτον ἱματισμὸν, ὁ ὁποῖος παραμένει ἐντὸς τῶν βοηθητικῶν χώρων (Utility Room) μὲ ἀνοικτὰς θύρας καὶ παράθυρα, ἀπ' ὅπου τὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρος μεταφέρει τὰ μικρόβια ἐντὸς τῶν θαλάμων τῶν ἀσθενῶν.

Ὁ κ. Ἰωάννης Παπαδάκης εἰς τὸ ἄρθρον του «Αἱ ἐνδοноσοκομειακαὶ Μολύνσεις» μεταξὺ ἄλλων γράφει «ἐν μέτρον διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἐνδοноσοκομειακῶν μολύνσεων εἶναι ἡ καλὴ ἐκπαίδευσις τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ. Ἡ σπουδαιότης τοῦ μέτρου καταφαίνεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν μολύνσεων συμβαίνει εἰς τοὺς θαλάμους νοσηλείας, ἐνθα ἡ τήρησις τῶν κανόνων ὑγιεινῆς καὶ ἐν γένει νοσηλείας τῶν ἀσθενῶν γίνεται ἀπὸ τὰς Ἀδελφὰς Νοσοκόμους».

Τὸ θέμα αὐτὸ πρέπει ν' ἀπασχολήσῃ σοβαρῶς ὅλας τὰς Ἀδελφὰς. Θὰ πρέπει ὅλοι μαζὶ νὰ ἐργασθοῦν ὥστε νὰ κατανοηθῇ πλήρως ἀπὸ ὅλους ἡ σημασία καὶ οἱ τρόποι τῆς μεταδόσεως τῶν μολύνσεων καθὼς καὶ οἱ μέθοδοι ἀποφυγῆς αὐτῶν.

Ἡ ἀδελφή, ὑπεύθυνος διὰ τὴν πορείαν, τῆς νοσηλείας τοῦ ἀσθενοῦς, θὰ πρέπει νὰ ἐμπνέῃ εἰς τὸ περιβάλλον της τὸν ἀπαιτούμενον σεβασμὸν, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἐξασφαλίσῃ ὑγιεινὸν καὶ ἀνετον περιβάλλον εἰς τὸν ἀσθενῆ.

Βιβλιογραφία

- Brodie J., Scot. Med. J., 1965, 10, 115.
Lowbury. Lilly and Bull Brit. Med. J. 1963, 1964.
March. F. Brit. Med. J., 1960, I, 1809,
Margaret F. Benson A. J., N., 1957.
Παπαδάκης Ἰωάννης - Ἀρχεῖα Ὑγιεινῆς, 1964.
Phyllis N. Rountree, Mary Reard,
John Loewenthal, Brit. Med. J. 1967, I, 132.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΤΟΥ Ε.Σ.Δ.Ε.Ν.

πρὸς τὸν πρῦτανιν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. ΡΑΜΜΟΝ

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναλήψεως τῶν τῶν καθηκόντων τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ κ. Γ.Θ. Ράμμου, τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Ε.Σ.Δ.Ε.Ν. ἀπέστειλεν αὐτῷ τὸ κάτωθι συγχαρητήριον ἔγγραφον :

Ἀθῆναι, 5 Σεπτεμβρίου 1967

Αρ. Πρωτ. Κ3 — 413

Ἐξοχώτατον Κύριον ΓΕΩΡΓΙΟΝ Θ.

ΡΑΜΜΟΝ, Πρῦτανιν Πανεπιστημίου,

Ἐμμανουήλ Μπενάκη 84, Ἐν τ α ὕ θ α

Ὁ Ἐθνικὸς Σύνδεσμος Διπλωματούχων Ἑλληνίδων Νοσοκόμων ὑποβάλλει ὑμῖν θερμότερα συγχαρητήρια καὶ ἀποβλέπει μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν καὶ συγκίνησιν εἰς τὴν βοήθειαν ὑμῶν διὰ τὴν ἠθικὴν ποδηγέτησιν τῆς σπουδαζούσης νεότητος.

Μετὰ σεβασμοῦ

Ἡ Πρόεδρος
ΕΛ. Α. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ

Ἡ Γεν. Γραμματεὺς
ΣΟΦΙΑ Η. ΛΕΔΑΚΗ

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ

Π ρ ὸ ς

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου Διπλωματούχων Ἑλληνίδων Νοσοκόμων Θεραπευτήριον «Ὁ Εὐαγγελισμὸς»

Ἐ ν τ α ὕ θ α

Εἶμαι εὐγνώμων πρὸς τὸ Ὑμέτερον Συμβούλιον διὰ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων μου καὶ μετὰ πολλῆς συγκινήσεως δέχομαι ταύτας, θεωρῶν αὐτὰς ὡς πολύτιμον ἐφόδιον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀναληφθέντος ἔργου. Θὰ εἶμαι εὐτυχῆς, ἔάν καὶ ἀπὸ τῆς νέας θέσεως ταύτης ἔχω τὴν δυνατότητα νὰ βοηθήσω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον τὸ ἔργον τοῦ ὑμετέρου Συνδέσμου, τὸ ὁποῖον τόσον μεγάλην κοινωνικὴν καὶ ἐθνωφελῆ σημασίαν ἔχει.

Παρακαλῶ, ὅπως διαβιβάσητε τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου καὶ τοὺς χαιρετισμούς μου πρὸς πάντα τὰ Μέλη τοῦ Ὑμετέρου Συνδέσμου καὶ δι' αὐτῶν πρὸς πάσας τὰς τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνιζο-

μένας ἀδελφὰς νοσοκόμους, τῶν ὁποίων παρακαλῶ νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ζητήσω τὰς προσευχὰς διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἀσθενῶν μου δυνάμεων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πολλαπλῶν καὶ δυσχερῶν καθηκόντων μου.

Μετὰ τιμῆς

καὶ πολλῶν χαιρετισμῶν

Γ. Θ. ΡΑΜΜΟΣ

*

ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ...

ΜΑΡΙΑ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ

Ἐνα ἀκόμη μέλος ἔλειψε ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τῶν Ἀδελφῶν. Ἡ Μαρία Γεννηματᾶ.

Κατήγετο ἀπὸ τὴν Λευκάδα. Προσελήφθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεραπευτηρίου «Ὁ Εὐαγγελισμὸς» τὴν 10ην Σεπτεμβρίου 1915 καὶ παρέμεινε ἐν αὐτῷ ἐργαζομένη μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1945, ὁπότε παρητήθη, μὲ μίαν διακοπὴν 3 ἐτῶν (1919 - 1922), πὺ ἔγινε διὰ νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας της εἰς Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον τῶν Πατρῶν.

Ἡ Μαρία Γεννηματᾶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας της ὑπῆρξε πρότυπον καλῆς Ἀδελφῆς καὶ εὐσεβοῦς Χριστιανῆς.

Παρητήθη τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1945 ἀφοῦ προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας της εἰς τοὺς πάσχοντα καὶ τὸ Ἰδρυμα ἐπὶ τριάκοντα περίπου ἔτη. Μετὰ τὴν παραίτησίν της μετέβη εἰς Αἴγυπτον παρακληθεῖσα παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος Καΐρου ὅπως ἀναλάβῃ τὴν νοσηλευτικὴν Διεύθυνσιν. Ἐκεῖ παρέμεινε ἐπὶ 5 ἔτη καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθεν εἰς Ἑλλάδα καὶ ἀπεσύρθη εἰς Αἴγιναν, ὅπου κατετάγη εἰς τὸ Σῶμα τῶν Μοναχῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Νεκταρίου καὶ ἀφιέρωσε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς της εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Κυρίου μετωνομασθεῖσα Μοναχὴ Εὐγενία.

Ἀπεβίωσε τὴν 20ὴν Σεπτεμβρίου 1967.

Ἡ μνήμη της ἄς εἶναι αἰωνία καὶ ἡ ἀνάμνησίς της εἶθε νὰ μᾶς ἐμπνέῃ πάντοτε καὶ νὰ μᾶς ὀδηγεῖ πρὸς τὸ καλόν.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ